

Kvalitet og brukermedvirkning i oppvekst

Oppstartsamling
Kvalitetskommuneprogrammet
13. januar 2009

Lillestrøm

v/ seniorrådgiver i
Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG)
Randi H. Jørgensen

- Skolens forpliktelser i forhold til foreldremedvirkning
- Hva får skolen/kommunen igjen for et godt foreldresamarbeid?
- Grenseoppgangen mellom foreldrenes ansvar og skolens ansvar
- Gode eksempler på foreldresamarbeid
- Tips til kommunene i forhold til hva de kan gjøre for å styrke foreldremedvirkning

Skoleeiers ansvar

- Oppfylle retten til grunnskoleopplæring og spesialpedagogisk hjelp etter lova (§13-1)
- Stille til disposisjon dei ressursane som er nødvendige for at krava skal kunne oppfyllest (§13-10)
- Ha eit forsvarleg system for vurdering av om krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte (§13-10)

SKOLEN OG FORELDRENE OPPGAVER FOR SAMARBEIDET

- Skolen skal legge til rette for samarbeid med hjemmet og sikre foreldres/foresattes medansvar i skolen
- Foreldrene har hovedansvar for sine barn. De skal følge opp egne barn og ta medansvar for miljøet på skolen.

Lovverket for hjem-skole-samarbeidet

- FNs Menneskerettighetserklæring
- Barnelova
- Opplæringslova

Foreldre har hovedansvaret for sine barn og samfunnet har ansvar for opplæring.

- Kunnskapsløftet – generell del
- Kunnskapsløftet – prinsipper for opplæringen

Sier noe om samarbeidet mellom hjem og skole og hvor ansvaret ligger

Nytt formål for opplæringa

Første avsnitt:

- Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring.

Nivåer i samarbeidet

- utveksling av **informasjon** – begge parter gir informasjon til hverandre
- **dialog** – kommunikasjon og reelle drøftinger om forhold av betydning
- **medvirkning og medbestemmelse** – fatte felles forpliktende beslutninger ved enighet

Hva får skolen/kommunen igjen for et godt foreldresamarbeid?

- Avlastning
- Viktige innspill
- Engasjerte innbyggere
- Bedre skoler
- Flinkere elever
- Større trivsel
- Større kreativitet
- Fagkunnskap på ulike områder
- Større fokus på barns lærings- og oppvekstmiljø

- ”Ut fra den dokumentasjonen som er lagt fram, må det betraktes som en naiv tanke å påstå at skolen kan kompensere for foreldrenes rolle og betydning. Foreldrene er svært betydningsfulle for egne barns læring og utvikling, og den eneste empirisk baserte slutning vil være å arbeide sterkt for å styrke alle foreldres rolle og betydning. I stedet for å kompensere for foreldre burde det, ut fra forskningsresultater, i sterkere grad iverksettes tiltak for å støtte foreldre.”

Thomas Nordahl, *Hjem og skole –hvordan skape et bedre samarbeid?* Universitetsforlaget 2007 s. 49.

Gode eksempler

- Grunnskolens uke med mange ulike tema. Aktiviserer nærmiljøet
- Rådsorganene arbeider med de ulike undersøkelsene og ulike kartleggingsprøver for å utvikle skolen
- Arbeidet med de det psykiske skolemiljø. Alle brukergrupper lager i fellesskap en tiltaksplan mot mobbing
- Arbeidet med det fysiske skolemiljøet.
- Arbeide i fellesskap med "læringstrykk"
- Foreldremøter med engasjement fra foreldrene
- Kurs/foredrag for ansatte og foreldre sammen
- Faste møter mellom rektor og FAU-leder
- Sosiale sammenkomster
- Dugnader
- Turer
- Foreldre på besøk i klassen
- Klasser på besøk på foreldres arbeidsplasser
- Synliggjøring på skolens hjemmeside
- Skolen behandler foreldrene som en ressurs!

- ”Alle foreldre har ressurser i forhold til egne barn, og en omtale av foreldre som ressursssvake er nedverdiggende, og det vil ødelegge for mulighetene til å samarbeide nært med foreldrene. Det er umulig å vise respekt og gi medvirkning til noen du betrakter som ressursssvak og mindreverdige.”

Thomas Nordahl i *Hjem og skole – hvordan skape et bedre samarbeid*. Universitetsforlaget 2007. s.31

Foreldre blir hørt i Levanger

- **Vi opplever at foreldrene blir hørt i arbeidet med den nye skolebruksplanen, sier Leder av KFU i Levanger, Lars Einar Karlsen. At foreldre inviteres inn tidlig i prosessen er et stort framskritt.**
- Planen legger føringer for utformingen av ressursbruk, uteområder og størrelsen på den enkelte skole i kommunene. Den skal være en framtidsrettet beskrivelse av kommunens grunnskoler.
- **Foreldre tas med i beslutningsprosessene**
Foreldrerepresentanter har også tatt aktivt del i arbeidet med kvalitetsplanen for Levangerskolene. I utvalget som arbeidet med planen deltok både lærere, foreldre, skoleledere og skolefagligansvarlig i kommuneadministrasjonen. Foreldrene har også engasjert seg i økonomistyringsprosessene for skolen. Alle FAU-lederne ble invitert til et møte og kunne komme med innspill i forkant av at kommunebudsjettet ble lagt fram.
- **Samarbeid i positiv utvikling**
Denne formen for innflytelse har foreldrene selv jobbet for å få til. Lars Einar Karlsen sier at han ser en positiv utvikling i samarbeidet mellom foreldrene og kommunen. Man har begynt på en vei hvor flere stemmer blir hørt når viktige beslutninger skal tas i skole spørsmål i Levanger.

KJÆRE FORELDRE

Du er ditt barns første og viktigste lærer!

Er du engasjert – gjør barnet ditt det bedre på skolen.

Ditt engasjement er like viktig på ungdomstrinnet
som i barneskolen.

Diskuterer du med barna,
stimulerer du deres tanker og utvikling.

Det er viktig at du er med og vurderer barnas arbeid.

Når du bryr deg, blir barnet mer motivert og
trives bedre på skolen.

Din tro på egen rolle og mulighet til å påvirke,
er viktig for barnet ditt.

Har du et godt forhold til skolen,
påvirker det barnets resultater.

At du kjenner de andre foreldrene,
fører til bedre samarbeid og oppfølging.

Foreldre er en viktig ressurs for barnas skolegang!

Hilsen Foreldreutvalget for grunnskolen

SAMSPILLET HJEM-SKOLE

Foreldreutvalget for grunnskolen

- Hvilke forventninger har foreldrene til hjem-skole-samarbeidet?
- Hvilke forventninger har lærerne?
- Hva skal vi samarbeide om?

Foreldremøter

Foreldre-
kontaktens
rolle

Klassens/gruppens
nettverk av
foreldre og lærere

Respekt for
hverandre

Klassens/gruppens
felles avtaler

God og gjensidig
informasjon

Samarbeid om det
enkelte barn

Det viktigste er det foreldrene gjør hjemme

Den britiske forsker Charles Desforges sier at de viktigste funn han har gjort, er at foreldreinvolvering i formen "god foreldreoppfølging hjemme" har en betydelig positiv effekt på barns resultater og tilpasning også etter at alle andre faktorer er fjernet. Dette er noe av det han mener med foreldreoppfølging:

- Stabilt miljø
- Intellektuell stimulering
- Diskusjoner mellom barn og foreldre
- Gode rollemodeller
- Høye ambisjoner
- God informasjon mellom foreldre og skole
- Deltagelse i det som skjer på skolen

Først i 12-års-alderen er det som skjer på skolen viktigere for læring enn det som skjer hjemme.

Hvordan styrke foreldremedvirkning

- Se på foreldre som ressurser
- La foreldre slippe til med noe meningsfylt
- La foreldrene komme til orde med hva de ønsker og være tilstede der beslutninger fattes
- Ha inspirasjonssamlinger
- La foreldrene forstå hvor viktige de er
- Bygg broer – ikke forsvarsverker
- Følg lovverket
- Dann KFU – kommunale foreldreutvalg

Rådsstrukturen

- Foreldrerådet – består av alle foreldre på skolen. Lovfestet §11-4
- Foreldrekontakter – representerer en klasse eller en gruppe på skolen
- FAU – foreldrerådets arbeidsutvalg §11-4
- SU- samarbeidsutvalget som representerer foreldre, elever, ansatte og skoleeier. (Kan erstattes av driftsstyre) §11-1
- Skolemiljøutvalg § 11-1a
- KFU – kommunalt foreldreutvalg finnes i ca 180 kommuner
- FUG – foreldreutvalget for grunnskolen. Ni foreldre med barn i grunnskolen. §11-9

FORELDRE ENGASJEMENT NYTTER!!!

Kommunen må behandle og bruke foreldrene som en ressurs.